

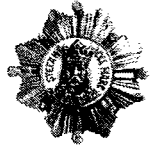
CEM

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA**

Pr. 73/01.03.18

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2.1849 din 21.03 2018
La nr.73 din 01 martie 2018

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului Educației.

Anexă:

Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Bogdan ZUMBREANU

Ex: D. Galamaga
Tel:022 257-421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	643	
"d.d."	03	2018
Ora		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO18/4869 din 20.03.2018

la proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului educației (art.31)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al inițiativei legislative este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*

- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Autorii proiectului nu au asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată omiterea unei etape esențiale ale procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor, statuată la art.8 lit.a) din Legea nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Textul proiectului supus expertizei anticorupție și nota informativă aferentă acestuia au fost remise Centrului Național Anticorupție la data de 03.03.2018, însă a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova la data de 01.03.2018, nefiind asigurat termenul legal de 10 zile lucrătoare pentru ca părțile interesate să-și expună opiniile, comentariile și recomandările pe marginea acestuia.

Prin urmare, având în vedere că autorii nu au asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării, precum și faptul că nu au respectat termenul de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea recomandărilor pe marginea proiectului, se constată respectarea parțială a rigorilor de transparență decizională.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative și proiectului, prevederile elaborate au drept scop modificarea și completarea articolului 31 alineatul 8 din Codul Educației, astfel încât sesiunea de bacalaureat să fie desfășurată fără utilizarea aparatelor de bruier/depistare a legăturii telefonice, camere video, precum și utilizarea detectoarelor de metale.

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului servesc scopului declarat de către autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele unor tineri absolvenți a treptei liceale de a modifica modul de organizare și desfășurare a examenelor de bacalaureat prin interzicerea echipării centrelor de bacalaureat cu aparate de bruier/depistare a legăturii telefonice, camere video, precum și utilizarea detectoarelor de metale. În acest context, menționăm că există suspiciuni că unele rezultate pot fi fraudate prin admiterea copieri sau mimării modalității de evaluare a cunoștințelor favorizând anumiți subiecți.

Astfel, se consemnează că interesele promovate sunt în detrimentul interesului public, deoarece se limitează asigurarea unui proces transparent, echitabil și imparțial la organizarea și desfășurarea examenelor de bacalaureat. Totodată, prevederile proiectului dezvoltă și intensifică fenomenul corupției în acest domeniu.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de "nota informativă care include:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză."

În nota informativă autorul relevă condițiile ce au impus elaborarea proiectului prin evidențierea factorului psihologic stresant prin care trec copiii la susținerea examenelor de bacalaureat. Autorul susține că: „De la momentul intrării în vigoare a acestor prevederi în societate s-a creat o nemulțumire în privința abordărilor pe care le are ministerul Educației față de copii. Centrele de bacalaureat se transformă în purgatoriu, în loc să fie locuri de creație, elevii sunt puși în condiții de stres psihologic enorm, mai mult, sunt umiliți prin percheziții și interdicții exagerate.

Începând cu 2014 Metodologia de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat prevede că fiecare elev este obligat înaintea fiecărui examen să semneze o declarație prin care dă acordul pentru verificarea cu detectorul de metal înainte, în timpul sau la finele probei de examen. Considerăm că astfel de abordare reprezintă un model de atitudine discriminatorie față de tineri absolvenți."

În acest sens, este neclară remarcă referitor la atitudinea discriminatorie față de tineri, din contra prevederile legislației în vigoare prevăd condiții și reguli egale pentru toți elevii indiferent de vârstă, de avere, de convingeri politice, de naționalitate, de rasă, de sex, de religie, de orientare sexuală etc.

Astfel, monitorizarea și supravegherea modernă a centrelor de bacalaureat este o metodă eficientă de a combate fraudele de orice fel în timpul examenelor, deoarece se evită, în mod direct, factorul uman, asistenții, care pot admite săvârșirea acțiunilor ilegale sau inacțiunilor. Prin organizarea și desfășurarea unui proces transparent, echitabil și sigur de evaluare a cunoștințelor și competențelor ale absolvenților învățământului liceal, denotă o siguranță și încredere copiilor care învață și muncesc pe tot parcursul procesului de instruire.

Prin urmare, se constată că argumentele prezentate în nota informativă nu justifică pe deplin soluțiile proiectului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină "d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură".

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative *"textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se evită tautologiile juridice; [...]"

Textul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul, în mod direct, nu reglementează activitatea entităților și agenților publici. În mod tangențial, reglementările acestuia se referă la activitatea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării de a modifica modalitatea de organizare și desfășurare a examenelor de bacalaureat.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de lege supus expertizei anticorupție are drept scop modificarea și completarea articolului 31 alineatul 8 din Codul Educației prin care se interzice echiparea centrelor de bacalaureat cu aparate de bruier/depistare a legăturii telefonice, camere video, precum și utilizarea detectoarelor de metale.

Interesele promovate în proiect contravin interesului public, deoarece se diminuează asigurarea unui proces transparent, echitabil, sigur și imparțial de evaluare a cunoștințelor și competențelor ale absolvenților învățământului liceal. Monitorizarea și supravegherea modernă a centrelor de bacalaureat este o metodă eficientă de a combate fraudele de orice fel în timpul examenelor.

Autorii respectă parțial rigorile de transparență decizională. Nota informativă nu stabilește pe deplin argumente pertinente și valabile pentru justificarea soluțiilor proiectului.

20.03.2018

Dorina Galamaga

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Dorina GALAMAGA , Inspector superior